

Konuşma

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası

Prof. Dr. Şahap Kavcıoğlu, Merkez Bankası Başkanı

Enflasyon Raporu Bilgilendirme Toplantısı 2023-I

26 Ocak 2023

Ankara

Kıymetli Basın Mensupları, Saygıdeğer Katılımcılar,

Cumhuriyetimizin yüzüncü yılını büyük bir gururla kutlayacağımız 2023 yılının ilk Enflasyon Raporu Bilgilendirme Toplantısı'na hoş geldiniz. Toplantıyı, gerek bu salondan gerek ekranları başından takip eden tüm katılımcıları saygılarımla selamlıyorum. Merkez Bankası adına 2023 yılının ve toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Konuşmamda, geçtiğimiz üç ay içerisinde açıklanan veriler ışığında, küresel ve yurt içi makroekonomik gelişmelere dair analizlerimizi ve para politikası uygulamalarımızı sizlerle paylaşacağım. Bunu takiben, orta vadeli enflasyon tahminlerimizi açıklayarak, önümüzdeki döneme ilişkin genel bir değerlendirmede bulunacağım.

2022 yılında yaşadığımız Rusya-Ukrayna Savaşı'yla birlikte, enerji ve emtia fiyatları olağanüstü yüksek düzeylere ulaşmıştır. Bunun sonucunda, OECD üyesi ülkelerde enerji harcamalarının milli gelire olan oranı, tarihi ortalama olan yüzde 11,5 seviyesinden, OPEC krizinden bu yana kaydedilen en yüksek seviye olan yüzde 18'e çıkmıştır. Enerji fiyatlarındaki bu olumsuz gelişmenin yansımaları, en büyük ticari ortağımız olan Avrupa Birliği'nde enerji ve dış ticaret dengesinde gerçekleşen rekor düzeydeki açıktan da izlenmiştir.

Enerji fiyatları üzerindeki bu büyük şok, 2022 yılında, başta enflasyon olmak üzere, tüm ekonomik göstergeleri etkileyen bir boyut kazanmıştır.

Bununla birlikte, son dönemde başta Avrupa doğal gaz fiyatları olmak üzere enerji fiyatlarında önemli gerilemelerle birlikte normalleşme eğilimi görülmeye başlanmıştır.

2022 yılında, küresel enflasyon enerji maliyetlerindeki büyük artış kaynaklı olarak yükselmiş olmakla birlikte, son dönemde, enerji ve emtia fiyatlarında gerçekleşen azalış, Çin'in pandemi politikasındaki değişikliklerle birlikte, tedarik süresinde gözlenen iyileşmeler ve enerji fiyatlarında uygulanan destekler, tüketici fiyatları enflasyonunu olumlu yönde etkilemiştir. Enflasyonun yükselişinde önemli rol oynayan unsurların hafiflemesi sonucunda, 2023 yılına ilişkin enflasyon beklentileri, ülkemizde de olduğu gibi, birçok ülkede aşağı yönlü güncellenmeye başlanmıştır.

Küresel ekonomik görünümde, ikinci çeyrekte başlayan yavaşlama eğilimi, yılın son çeyreğinde daha da belirginleşmiştir. Öte yandan, büyüme oranları öncü göstergelere göre toparlanma eğilimi göstermektedir. 2022 yılında iktisadi faaliyete ilişkin açıklanan veriler, öngörülenden daha olumlu yönde gerçekleşmektedir. Küresel finansal koşullar ve jeopolitik risklerin etkisiyle 2023 yılına ilişkin büyüme tahminleri, önceki Rapor dönemine göre küresel ölçekte bir miktar aşağı yönlü güncellenmekle birlikte, kasım ayından bu yana bir çok ülkede yukarı yönlü güncellenmektedir. Bu görünüm çerçevesinde, derin bir resesyon ihtimalinin oldukça azaldığı değerlendirilmektedir.

Değerli Konuklar,

Küresel görünüme ilişkin değerlendirmelerimizin ardından, Türkiye ekonomisine ilişkin gelişmelerden bahsedeceğim.

Küresel arz şoklarına ve Rusya-Ukrayna Savaşı'na rağmen, Türkiye ekonomisi sürdürülebilir düzeyde ve kesintisiz olarak büyümeye devam etmiştir. Türkiye ekonomisi, 2019 yılının son çeyreğinden bu yana gösterdiği büyüme performansı ile G20 ülkeleri arasında birinci, OECD ülkeleri arasında ise ikinci sırada yer almıştır.

Türkiye'nin küresel ekonomi içerisindeki payı, satın alma gücü paritesine göre hesaplanan milli gelir bazında, yıllar itibarıyla ikiye katlanarak yüzde 2'ye ulaşmıştır. Buna ek olarak, söz konusu artış, 2000 yılında dünya sıralamasında on sekizinci sırada bulunan ülkemizin, 2022 yılı itibarıyla on birinci sıraya çıkmasını sağlamıştır. Aynı dönemde, ihracat payımızın da yüzde 0,43'ten yüzde 1,02'ye çıkarak, iki katından fazla artmış olması, büyümenin sağlam temeller üzerinde gerçekleştiğini göstermektedir.

Pandemi sonrasında hızla normalleşen Türkiye ekonomisi, 2022 yılının birinci ve ikinci çeyreğinde sırasıyla, yüzde 7,5 ve 7,7 oranında büyüyerek güçlü bir performans sergilemiştir. Yılın üçüncü çeyreğinde zayıflayan dış talep görünümünün etkisiyle, sınırlı olarak ivme kaybetmiş olmakla birlikte, Türkiye ekonomisi, geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre, yüzde 6,2 oranında büyümüştür.

2022 yılı boyunca büyüme sürdürülebilirlik açısından sağlıklı bir yapı sergilemiştir. Ekonomimizin üretim kapasitesi, ihracat öncülüğünde artarken, yatırımlar, tüm küresel olumsuz koşullara rağmen, kesintisiz olarak devam etmiştir. Bu çerçevede, net ihracat yıllık büyümeye, son yedi çeyrek boyunca aralıksız katkı sağlamış ve makine-teçhizat yatırımları ise üçüncü çeyrekte yıllık bazda, yüzde 14,3 oranında yükselerek yıllık büyümeye olan katkısını on ikinci çeyreğe taşımıştır. Yılın ilk üç çeyreğinde, net ihracat ve makine-teçhizat yatırımlarındaki artışın katkıları, ortalama yıllık büyüme oranının üçte ikisini oluşturmuştur.

Küresel ölçekte borçlanma maliyetlerinin arttığı, finansal koşulların sıkılaştığı ve risk iştahının azaldığı bir ortamda, söz konusu yatırımların gerçekleşmesinde, yurt içi finansal koşullar kritik bir rol oynamıştır. Konuşmamın ilerleyen kısımlarında da değineceğim gibi ticari kredilerin üretim ve yatırımlara yönelik olarak kullanılması desteklenmiştir.

Kıymetli Misafirler,

Yılın ilk yarısındaki artıştan sonra üçüncü çeyrekte, sanayi üretiminde dış talepteki yavaşlamanın etkileri, sınırlı oranda da olsa hissedilmiştir. Öte yandan, dördüncü çeyrekte sanayi üretimi toparlanma kaydetmiş ve özellikle ihracat yoğunluğu yüksek sektörlerde rekor düzeylere çıkmıştır.

2022 yılında, sanayi üretiminin yapısında, teknolojik üretim kapasitesi açısından da önemli bir gelişme yaşanmıştır. Yüksek teknoloji yoğunluklu sanayi üretimi, kasım ayı itibarıyla yıllık bazda yüzde 49,7 oranında artmıştır.

Teknoloji yoğun sektörlerdeki bu eğilimin, hedefli kredi ve sanayi politikalarımız ile devam edeceğini öngörüyoruz. Verimlilik artışlarına hız kazandıracak bu gelişmeler, cari fazla kapasitemizi iki kanaldan güçlendirecektir. Birincisi, teknoloji sektörlerindeki ivmelenme ihracat birim değerini artırarak, cari fazla kapasitesini doğrudan büyütecektir. İkincisi, ihracatımızın küresel talep döngülerinden daha az etkilenmesini ve dolayısıyla dış satış performansının sürekliliğini sağlayacaktır.

Küresel talepteki yavaşlamanın etkileri, imalat sanayi kapasite kullanım oranlarında da gözlenmiştir. Bazı firmalar için kapasite kullanımının yüksekliği, yatırım iştahının da yüksek seviyelerde kalmasına katkıda bulunmaktadır.

İktisadi faaliyette dış talep kaynaklı ivme kaybına rağmen öngörülü şekilde aldığımız tedbirlerin etkisiyle, işgücü piyasası sağlıklı gelişimini sürdürmektedir. Kasım ayında mevsimsel etkilerden arındırılmış olarak, işgücü 35,2 milyon kişiye ulaşırken, işsizlik oranı yüzde 10,2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kasım ayı itibarıyla istihdam bir önceki Rapor dönemine göre yaklaşık 500 bin, 2022 yılının ilk 11 ayında ise 1,6 milyon kişi artarak 31,6 milyon kişi olmuştur. Aynı dönemde, işgücüne katılım oranı da yükselmiş ve yüzde 54,1'e ulaşarak, pandemi öncesi dönemde gözlenen tarihi yüksek seviyeleri aşmıştır. Sektörler itibarıyla incelendiğinde, 2022 yılının üçüncü çeyreğinde istihdam edilen kişi sayısı, pandemi dönemine kıyasla hizmetler sektöründe, yüzde 21,4 oranında büyümeyle, 3,1 milyon ve sanayi sektöründe yüzde 25 oranında büyümeyle 1,3 milyon olmak üzere toplamda 4,9 milyon kişi artmıştır. Türkiye, OECD ülkeleri arasında pandemi öncesinden bu yana istihdamını, hem kişi sayısı hem de büyüme oranı açısından, en fazla artıran ülkelerden biri olmuştur.

2022 yılında hizmet sektörü büyümesi ve istihdamını güçlü şekilde destekleyen turizm sektörü cari dengeye de güçlü bir katkı sağlamıştır. Yıl boyunca yukarı yönlü eğilim izleyen seyahat gelirleri, özellikle yaz aylarına doğru hızlanarak, pandemi öncesine göre yüzde 22 artışla kasım ayı itibarıyla 39,9 milyar dolara ulaşmıştır. Ziyaretçi başına harcama tutarlarında gözlenen artış ve turizm faaliyetlerinin yıl geneline yayılması turizm katma değerinin gelişimi için önemli bir eşiğin aşılmasında katkı sağlamıştır.

2022 yılında büyümenin temel sürükleyicilerinden olan ihracatımız, yılın ilk yarısında savaş ve ikinci yarısında ise küresel iktisadi faaliyetlerdeki yavaşlamaya ve euro-dolar paritesinin olumsuz etkisine rağmen sağlam ekonomik temeller üzerindeki güçlü seyrine devam etmiştir. 2021 yılında 225 milyar dolar seviyesine çıkan ihracatımız, 2022 yılının ilk 11 ayında 231 milyar doları aşarken, geçici verilere göre yıl genelinde 254,2 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Böylece, ihracatımız geçtiğimiz yıl gösterilen başarılı performansın ardından, bu yıl daha da büyük bir ivmeyle, tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

2022 yılında, küresel enerji ve emtia fiyatlarındaki olağanüstü yükselişle birlikte enerji ithalatımızın milli gelir içerisindeki payı yüzde 3,8'den, tarihi rekor niteliğindeki, yüzde 11 düzeyine çıkmıştır. Yılın ikinci yarısında altın ithalatı da önemli oranda artmış ve altın dış ticareti 2022 yılı cari dengesine, kasım ayı itibarıyla 16,8 milyar dolar negatif katkı yapmıştır. Bu gelişmelerle 2022 yılında cari açığımız yükselmiştir. Öte yandan, son dönemde enerji fiyatları ve paritedeki gelişmelerin cari açığı olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir.

Enerji ithalatı fiyatlarında 2021'e kıyasla, yüzde 100'ün üzerinde bir artış gerçekleşirken, ithalat miktarı doğal gaz kaynaklı olarak gerilemiştir. Dolayısıyla, enerji ithalatımızda 50 milyar dolara yaklaşan artışın tamamı uluslararası fiyatlardan kaynaklanmakta ve bu etki cari açığımızdan daha yüksek bir rakama işaret etmektedir. Başka bir deyişle, enerji fiyat gelişmeleri dışlandığında ekonomimiz 2022 yılında cari fazla vermiştir.

Bu doğrultuda, uluslararası fiyatlardaki çevrimsel etkiler dışlanarak hesaplanan yapısal cari fazlada, yıl genelinde artış gözlenmiştir. Bu durum, ihracatın cari fazla kapasitesine kalıcı katkı vermekte olduğuna işaret etmektedir. Yapısal cari denge kazanımlarının sürdürülebilirliği, sıkça vurguladığımız gibi, kalıcı fiyat istikrarı için kritik önem taşımaktadır.

Saygıdeğer Misafirler,

İktisadi faaliyete ilişkin bu değerlendirmelerimizin ardından, konuşmamın bu bölümünde enflasyon görünümüne değinmek istiyorum.

2022 yılının ilk yarısında, jeopolitik gelişmelere bağlı olarak yükselen tüketici fiyatları enflasyonu, takip eden aylarda küresel arz şoklarının etkilerini büyük ölçüde yitirmesiyle yavaşlamış ve kasım- aralık döneminde belirgin olarak ivme kaybetmiştir. Yılın son çeyreğinde, yıllık enflasyon 19,2 puan azalarak aralık ayında yüzde 64,3'e gerilemiş ve Ekim ayı Enflasyon Raporu'nda öngördüğümüz patikada seyrederek, tahminimizin orta noktasının yaklaşık bir puan altında gerçekleşmiştir.

Enflasyondaki yavaşlama, çekirdek enflasyon göstergeleriyle de desteklenmektedir. B ve C endeksi enflasyon oranları da manşet enflasyonla uyumlu olarak son aylarda önemli ölçüde gerilemiştir.

Enflasyonun ana eğilimine yönelik göstergelerimiz enflasyondaki belirgin yavaşlamayı teyit etmektedir. Fiyatı artan kalemlerin fiyatı azalan kalemlere oranına ilişkin bilgi sunan yayılım endeksi, özellikle üçüncü çeyrekte enflasyonda gerçekleşen hız kaybını doğrulamaktadır. Aylık enflasyon oranları da öngörülerimizle uyumlu olarak kademeli bir şekilde tarihsel ortalamalarına yakınsamaktadır.

Enflasyondaki yavaşlama beklentilere de yansımıştır. 12 ve 24 ay sonrası enflasyon beklentileri eylül ayından bu yana gerileyerek sırasıyla 11,6 ve 7,2 puan azalmıştır.

2021 yılının son çeyreğinden itibaren yükselen ve jeopolitik gelişmelerle ivmelenen Türk lirası cinsinden ithalat birim değer endeksi, 2022 yılının son çeyreğinde gerilemiştir. Bu gelişmede uluslararası fiyatlarda süregelen normalleşme eğilimi ve politikalarımızın etkinliğiyle döviz kurlarının istikrar kazanması önemli rol oynamıştır.

Yıl boyunca toparlanma eğiliminde olan yurt içi tedarik süresi eylül ayından itibaren belirgin olarak iyileşmiştir. Özellikle ekim ayından itibaren tarihsel açıdan iyi olarak kabul edilebilecek bir düzeye ulaşmıştır.

Üretici fiyat artışları 2022 yılı boyunca kademeli olarak azalmıştır. Bu olumlu görünüm yıllık bazdaki artış oranlarına da yansımış ve ekim ayından itibaren üretici fiyatları yıllık artış oranı sert bir düşüş göstermiştir. Aralık ayında ise üretici fiyatları genel seviyesinde 37 aydan sonra ilk defa azalış gerçekleşmiştir. Buna ek olarak, 12 aylık üretici fiyatları enflasyonu beklentisi de Ocak ayında 14,2 puanlık düşüş kaydetmiştir.

Dış şokların etkilerini yitirdiği, maliyet şoklarının tamamen yansıtıldığı, döviz kurlarında tüm dünyada oynaklık artarken öngörülebilirliğin arttığı, şirketlerimizin finansman maliyeti açısından da desteklendiği bir ortamda yüksek fiyat artışlarının devamı için bir zemin kalmamıştır. Önümüzdeki dönemde, enflasyondaki düşüş ile birlikte fiyatlama davranışlarının da ekonomik temellerle uyumlu hale geldiğini göreceğiz. 2023 yılında enflasyonun tahminlerimizle uyumlu seviyelerde gerçekleşmesi için tüm politikalarımızı kararlılıkla uygulayacağız.

Para Politikası

Saygıdeğer Katılımcılar,

Enflasyona ilişkin değerlendirmelerimizin ardından para politikası uygulamalarımızdan ve yansımalarından bahsedeceğim.

Geçtiğimiz aylarda, küresel büyümeye yönelik belirsizliklerin arttığı ve jeopolitik risklerin sürekli tırmandığı bir dönemde sanayi üretiminde yakaladığımız ivmenin ve istihdamdaki artışın sürdürülmesi için finansal koşulların destekleyici olması gerektiğini değerlendirdik. Politika çerçevemizde, özellikle finansman maliyeti kanalıyla, ticari kredi faizlerinin arz ve cari fazla kapasitesini güçlendirici rolü önemlidir. Bu nedenle, ağustos-kasım döneminde politika faizini toplamda 500 baz puan indirerek yüzde 9 seviyesine getirdik.

Parasal aktarımın güçlenmesi için bütüncül bir anlayışla uyguladığımız politikalarımız etkili olmaya devam etmektedir. TL ticari kredi faizleri temmuz ayından itibaren politika faizimizle uyumlu olarak 18,5 puan civarında gerilemiştir. Türk lirası cinsi menkul kıymet faizleri de haziran ayından bu yana tüm vadelerde politika faizine yakınsayarak yaklaşık 16 puan azalmıştır.

2022 yılında TL ticari kredi kullanımı güçlü bir gelişim göstermiş ve 2021 yılı kullanım tutarının yaklaşık 5,5 katı düzeyinde gerçekleşmiştir. Ayrıca, 2022 yılında ticari kredilerde, önceki yılların aksine, KOBİ'lerin ağırlığı artmış ve KOBİ'lere 2021 yılı tutarının 7 katına yakın miktarda kredi kullanımı sağlanmıştır.

Kalıcı cari fazla verebilmemiz için uluslararası fiyatlarda normalleşmenin sürmesi ve gerileyen dış talebe rağmen ihracat kapasitemizi geliştirmemiz gerekiyor. Ülkemiz, dış dengesini sürekli bir fazlayla sağladıktan sonra döviz piyasasındaki arz-talep dengesi kalıcı bir istikrara kavuşacaktır. Bunu fiyat istikrarının sağlanması için bir ön koşul olarak görüyoruz.

Bu kritik dönüşüm sürecinde, bir taraftan finansman maliyeti kanalıyla, Bankamızın hedefli kredi politikalarıyla ve finansal sektörün tüm unsurlarıyla yatırım ortamını desteklemeye devam ediyoruz. Diğer taraftan da uygulamalarımız sağlanan kaynakların aşırı ithalat ve doğrudan döviz talebine dönüşmemesini hedeflemektedir.

Kalıcı fiyat istikrarı açısından kredilerin arz ve talep arasındaki dengeye katkı sunması gerekmektedir. Finansal koşullar destekleyici olmazsa üretim kapasitemizi kalıcı cari fazlaya ulaştırmamız, mevcut küresel koşullarda mümkün değildir. Öte yandan, kaynakların verimli dağılımı enflasyondaki düşüş sürecinin ve öngörülebilirliğin desteklenmesi açısından önemlidir. Dolayısıyla, hedefli ve selektif kredi anlayışını titizlikle takip etmemiz, uyguladığımız politikaların sürdürülebilirliği için elzemdir.

2022 yılında bankacılık sektörünün mevduat yapısındaki liralasma alınan önlemlerle güçlenerek devam etmektedir. Türk lirası mevduat oranı yükselerek ocak ayındaki yüzde 35,6 seviyesinden, 2022 yıl sonu itibarıyla yüzde 55,1 seviyesine ulaşmıştır. Para Politikası ve Liralasma Stratejisi metninde de belirttiğimiz gibi, 2023 yılı için mevduatta liralasma hedefimiz yılın ilk yarısı için yüzde 60'tır.

Rezerv kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve güçlendirilmesine yönelik etkin politikalarımızla 2022 yılında önemli kazanımlar sağlanmıştır. Uluslararası rezervlerimiz 2021 yılı sonuna göre 17,7 milyar dolar artarak, 2022 yıl sonu itibarıyla 128,8 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Öte yandan, 2022 yılında merkez bankalarının uluslararası rezervleri, küresel ölçekte yüzde 6 oranında azalmış, aralarında gelişmiş ülkelerin de bulunduğu pek çok ülkede, yüzde 10'u geçen oranlarda rezerv kaybı yaşanmıştır. Uluslararası rezervlerimiz ise aynı dönemde yüzde 16 oranında artmıştır.

Orta Vadeli Tahminler

Saygıdeğer Konuklar,

Para politikamızın yansımalarına ilişkin değerlendirmemizin ardından şimdi sizlerle orta vadeli tahminlerimizi paylaşacağım.

Orta vadeli tahminlerimizi üretirken, başlangıç noktası olarak şimdiye kadar özetlediğim iktisadi görünümü esas aldık. İthalat fiyatları, gıda fiyatları ve küresel büyüme gibi dışsal unsurlar için varsayımlarımızı gözden geçirdik.

Küresel ekonomiye yönelik açıklanan veriler son dönemde iyileşme gösterse de küresel büyüme tahminleri, bir önceki Rapor dönemine göre aşağı yönlü güncellenmiştir.

Küresel talebe ilişkin beklentilerle birlikte gerileyen emtia fiyatlarına karşın jeopolitik risklere bağlı olarak petrol fiyatlarını, 2023 yıl sonu için sınırlı bir miktar yukarı yönlü güncelledik. Bununla birlikte, ortalama petrol fiyatı varsayımlarımızda 2023 yılında bir önceki yıla göre düşüş öngörmeye devam ediyoruz.

İthalat fiyatlarında küresel talep görünümü ile uyumlu olarak 2023 yılı için aşağı yönlü beklentimiz devam etmektedir. 2024 yılında ise küresel iktisadi faaliyetle uyumlu olarak sınırlı bir oranda artış bekliyoruz.

Gıda fiyatlarının, 2023 yılında, önceki tahminimizle uyumlu olarak yüzde 22, 2024 yılında ise yüzde 11,5 oranında artacağını varsaydık.

Ayrıca, tahminler üretilirken, makroekonomik politikaların orta vadeli bir perspektifle, enflasyonu düşürmeye odaklı ve liralasma adımları kapsamında koordineli bir şekilde belirlendiği bir görünümü esas aldık.

Değerli Misafirler,

Şimdi, sizlerle, anlattığım bu çerçeve dâhilinde ürettiğimiz enflasyon tahminlerimizi paylaşacağım. Enflasyon tahmin aralığımızın orta noktaları, önceki Rapor'da açıkladığımız tahminlerimizle uyumlu olarak 2023 yılı sonunda yüzde 22,3; 2024 yılı sonunda, yüzde 8,8 seviyelerine tekabül etmektedir.

Gerek enflasyon gerekse tahminlerimize ilişkin varsayımlarımız bir önceki Rapor'da sunulan öngörülerimizle uyumlu olarak gerçekleşmiştir. Enflasyon, bir önceki tahmin orta noktasının yaklaşık bir puan altında gerçekleşirken, dışsal değişkenlere yönelik tahminlerimizde de çok önemli bir farklılaşma olmamıştır. Dolayısıyla, tahminlerimizde herhangi bir değişikliğe gitmeyerek 2023 yıl sonu tahminimizi yüzde 22,3; 2024 yıl sonu tahminimizi de yüzde 8,8'de sabit tuttuk.

2023 Yılı Para Politikası ve Liralasma Stratejisi metninde ifade ettiğimiz gibi, enflasyon tahminlerimizi bir ara hedef olarak değerlendiriyoruz. Liralasma Stratejimizin tüm araçlarını tahminlerimizle uyumlu bir enflasyon patikasını desteklemek için kullanmaya devam edeceğiz. Fiyatlama davranışlarında ve enflasyon beklentilerinde gözlenen iyileşmenin, politikalarımız çerçevesinde aldığımız kararların belirginleşen katkısıyla birlikte, önceki enflasyon tahminlerimizle uyumlu olarak önümüzdeki dönemde de devam edeceğini öngörüyoruz.

Enflasyonun ana eğilimi ile beklentilerde gözlenen ve devam edeceği öngörülen iyileşmenin 2023 yılı tahminleri üzerinde 1,4 puan aşağı yönlü etkisi oldu.

Türk lirası cinsinden ithalat fiyatları ve birim iş gücü maliyetleri varsayımlarındaki güncellemeler, 2023 yılı enflasyon tahminlerini sırasıyla 0,1 puan ve 1,5 puan yükseltti.

Yönetilen-yönlendirilen fiyatlardaki doğalgaz ve elektrik fiyatları kaynaklı güncellemeler, 2023 yıl sonu enflasyon tahminini 0,2 puan kadar aşağı çekti.

Saygıdeğer Konuklar,

Konuşmamın sonuna gelirken, sizlere para politikası uygulamalarımız çerçevesinde 2023 yılına ilişkin genel değerlendirmemizi sunmak istiyorum.

Ülkemiz sürdürülebilir büyümenin devamı için yatırım, istihdam, üretim ve ihracat odaklı bir gelişimi öngören Türkiye Ekonomi Modelini uygulamaktadır. 2022 yılı içerisinde tüm politika araçlarımızı gözden geçirerek ülkemizin ihtiyaç ve koşullarına en uygun para politikası çerçevesini, kademeli olarak oluşturduk. Bu doğrultuda geliştirdiğimiz, Liralasma Stratejisi kapsamında, politika faizimizle birlikte, likidite, teminat, zorunlu karşılık ve uluslararası rezervlerin yönetimine ilişkin araçlarımızı, bütüncül bir anlayışla en etkin şekilde kullandık.

Enflasyonu düşürmek ve fiyat istikrarını kalıcı olarak tesis etmek amacıyla, üretimi ve yatırımları destekleyici, cari fazla kapasitemizi artırıcı politikalar uygulamaktayız. Buna ek olarak, para politikası uygulamalarımızı liralasma odaklı bir şekilde tasarlayarak, fiyat istikrarını bozan ve ekonomiyi dışsal şoklara açık hale getiren yapısal unsurlarla da mücadele ediyoruz. Kalıcı fiyat istikrarını hedefleyen Liralasma Stratejimizin başarıya ulaşması için, güçlü ve kararlı adımlar atıyoruz.

Uygulamakta olduğumuz para politikamızın önemli bir ayağını oluşturan hedefli kredi anlayışı, finansman maliyetlerinin kalıcı olarak azaltılması ve kredilerin ekonominin üretim potansiyelini en verimli yönde artıracak şekilde kullanılmasını esas almaktadır. Bu kapsamda, TL kredilerde, firma ve özellikle KOBİ'ler lehine giderek artan bir kredi hacmi oluşmasını sağladık.

Liralasma Stratejimiz çerçevesinde hanehalkı, firma ve bankacılık kesiminin varlık ve yükümlülüklerinde Türk lirası cinsinden kalemlerin payının kademeli bir şekilde artırılmasını ve finansal sistemin Türk lirası ağırlıklı bir yapıya kavuşmasını destekliyoruz. Uyguladığımız politikaların etkinliği sayesinde kısa sürede önemli bir eşiği aşarak TL varlıklara ve Türk lirasına olan talebi artırdık.

Küresel gündemde önemli bir yer tutan iklim değişikliği konularını da ekonomi ve finansal sisteme olan yansımalarından dolayı yakından takip ediyoruz. Merkez Bankası olarak, ülkemizin "2053 Net Sıfır Emisyon" hedefi ve "Yeşil Kalkınma" vizyonuna kendi görev ve sorumluluklarımız çerçevesinde katkıda bulunmak amacıyla iklim değişikliğine yönelik ulusal ve uluslararası çalışmalara aktif olarak katılım sağlıyoruz.

Önümüzdeki dönemde de iklim değişikliğinin ekonomi ve finansal sisteme etkilerinin takibine ve bu konuda ulusal ve uluslararası paydaşlarla işbirliğine devam edeceğiz.

Geleceğin merkez bankacılığı ve ödeme sistemlerine yönelik olarak da önemli teknolojik yatırımlar yaptık. Bu çerçevede, yenilikçi adımlar atarak, Bankamız öncülüğünde ilgili kurumlarla gerçekleştirdiğimiz mutabakatla Dijital Türk Lirası İşbirliği Platformu'nu oluşturduk. Birinci faz pilot uygulama çalışmaları kapsamında tesis ettiğimiz Dijital Türk Lirası Ağı'nda ilk ödemelerimizi başarı ile gerçekleştirdik.

Ayrıca, Liralasma Stratejimizde dijital ekonomi yol haritasının önemli bir bileşeni olan, ödemeler alanı açık bankacılık hizmetlerini kullanıma açarak, bankalarımızın GEÇİT altyapısı üzerinden hizmet vermelerine olanak tanıdık.

Fonların Anlık ve Sürekli Transferi uygulamamız FAST için önemli bir katman servis olan ve yasadışı kullanımların tespitini çok hızlı, bilgi ve belge aktarımı sağlayarak kolaylaştıran SİPER servisini geliştirerek hizmete sunduk.

Ödeme sistemleri ve finansal teknolojiler alanındaki yenilikçi girişimlerimizi ileriye taşıyacağız ve Dijital Türk Lirası İşbirliği Platformu'nu büyüterek, geniş katımlı pilot testleri gerçekleştireceğimiz ileri safhalara geçeceğiz.

Değerli Konuklar,

Liralaşma Stratejimizi inşa ettiğimiz ve para politikası uygulamalarımızın olumlu sonuçlarını almaya başladığımız 2022 yılını geride bıraktık. Cumhuriyetimizin yüzüncü yılını gururla kutlayacağımız 2023 yılında, temel amacımız olan fiyat istikrarını sağlama ve sürdürmeye yönelik olarak, sahip olduğumuz tüm araçları en etkin şekilde kullanmaya devam edeceğiz. Kalıcı fiyat istikrarını destekleyici bir unsur olarak finansal istikrarı gözetmeyi sürdüreceğiz. Bütünleşik politika çerçevemizin temelini oluşturan Liralaşma Stratejimizi daha da güçlendirerek kararlılıkla uygulayacağız.

Önümüzdeki dönemde, büyümenin sürdürülebilir bileşenleri olan yatırım, istihdam, üretim ve ihracatı desteklemek amacıyla hedefli kredi uygulamalarımızı geliştirmeye devam edeceğiz. Bu kapsamda, kredi gelişmelerinin finansal istikrarı gözetilen bir yapıda, dengeli ve istikrarlı olmasını sağlarken, kredilerin büyüme hızı ve kompozisyonunun fiyat istikrarını destekleyici yönde ve öngörülen enflasyon patikasıyla uyumlu olmasını temin edeceğiz. Likidite ve teminat politikalarımızı da bu hedeflerimiz doğrultusunda kararlılıkla kullanacağız.

Liralaşma Stratejimiz çerçevesinde uygulayacağımız politikaları, bankacılık sisteminde Türk lirasının ağırlığının kalıcı olarak artırılması amacıyla güçlendirmeye devam edeceğiz. Liralaşma odaklı olarak fonlamanın kompozisyonunu para takasının ağırlığının azalacağı bir çerçevede geliştireceğiz.

Rezerv yönetiminde oluşturduğumuz kaynak çeşitliliğini devam ettirerek, uluslararası rezervlerimizdeki artışı sürdüreceğiz ve Türk lirasının istikrarını destekleyeceğiz.

Kalıcı fiyat istikrarı için cari fazla verdiğimiz ve liralaşmayı sağladığımız bir dengeyi tesis etmemiz gerekiyor. Bunu, ancak, yatırım, istihdam, üretim ve ihracat ile gerçekleştirebiliriz. Finansal koşulların bu amaçlar için yeterince destekleyici olmasını önemli görüyoruz. Hedefli kredi ve likidite adımlarımız, liralaşma adımlarımız, çeşitlendirilmiş rezerv kaynağı yönetimi uygulamalarımız, ifade ettiğim bu hedefe giden yolda sürdürülebilirliği sağlıyor.

Tekrar vurgulamak isterim ki, küresel enerji fiyatlarının gerilediği, maliyet şoklarının tamamen yansıtıldığı, döviz kurlarında öngörülebilirliğin arttığı, şirketlerimizin karlılık performanslarının geliştiği ve finansman koşulları açısından da desteklendiği bir ortamda, yüksek fiyat artışlarının devamı için bir zemin kalmamıştır. Tüm ekonomi politikalarının ve paydaşlarımızın koordinasyonu ile enflasyondaki düşüşün, öngörülerimizle uyumlu şekilde devamını sağlayacağız.

Sürekli geliştirerek güçlü bir politika çerçevesi haline getirdiğimiz Liralaşma Stratejimizin uygulanması konusunda kararlıyız. Enflasyonun, tahminlerimiz doğrultusunda, 2023 yılı sonunda yüzde 20 seviyelerine ve 2024 yılı sonunda ise yüzde 10'un altına inmesiyle fiyat istikrarını kalıcı olarak tesis etme hedefimizi gerçekleştireceğiz.

Konuşmama son verirken Cumhuriyetimizin 100. yılında tüm hedeflerimizi gerçekleştirmemizi diliyorum; başta Para Politikası Kurulu üyelerimiz ve Araştırma ve Para Politikası Genel Müdürlüğü çalışanlarımız olmak üzere Rapor süreci ve basın toplantısıyla ilgili hazırlıklarda görev alan tüm çalışma arkadaşlarıma huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Bu vesile ile değerli konukların, izleyicilerin ve tüm İslam Aleminin mübarek Regaip Kandili'ni kutlarım.

Toplantımızın soru-cevap bölümüne geçebiliriz.